

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดัชนีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน และความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติในชุมชน โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรตัวอย่างมี 4 กลุ่ม คือ ประชากรผู้รับบริการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อม จำนวน 100 คน และประชาชนผู้รับบริการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทอง จำนวน 100 คน คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อม จำนวน 31 คน และคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทอง จำนวน 21 คน รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถาม ใช้สถิติในการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ และค่า Chi-square

สรุปผลการวิจัย

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมส่วนที่เลือกมาทำการศึกษาได้แก่

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นกฎหมายที่มาจากปวงชนชาวไทยอย่างแท้จริง มีการให้ความสำคัญถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะชุมชนรากหญ้าในการปกครองตนเองและสนับสนุนให้ท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง ตลอดจนเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ซึ่งในการส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในลักษณะด้านย้งบัญญัติให้การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลในกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นได้ช่วยตนเอง คิดเองทำเอง ใช้งบ แก้ปัญหาด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาในยุคปัจจุบันเพื่อให้เท่าทันนานาประเทศและเหมาะสมต่อสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง

1.2 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 เป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดสถานสาธารณะ การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอยในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

1.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมองค์กรเอกชนในฐานะนิติบุคคลทั้งในและต่างประเทศ ที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน เป็นต้น

1.4 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการในการควบคุมโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในส่วนที่จะเป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงาน เป็นต้น

2. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติในชุมชน

พบว่าคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง รวมทั้งการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติในชุมชน แต่มีศักยภาพระดับหนึ่งในการดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

3. ความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการ

คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีรายได้เฉลี่ยต่อปีระหว่าง 20,000 - 39,000 บาท

3.1 การมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ พบว่าคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมเสนอโครงการด้วยตนเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา ได้แก่ มีส่วนร่วมเสนอโครงการโดยคำแนะนำ

3.2 การเน้นการบริหารโครงการ พบว่าคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเน้นการบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ขยาย/ปรับปรุง/ซ่อมแซม/ถนนสะพาน ไฟฟ้า มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมา ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 50.0 ส่วนการบริหารโครงการที่ไม่เน้น ได้แก่ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาเด็กและครอบครัว และด้านคุณภาพชีวิตคนในชุมชน ด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชน

3.3 การเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่ และการพัฒนาบุคลากร พบว่า คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เคยจัดทำโครงการ ด้านนี้คิดเป็นร้อยละ 73.1

3.4 ความเข้าใจในการจัดทำโครงการพบว่า คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าใจการจัดทำโครงการอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 69.2

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ จำแนก ตามที่อยู่ ได้ดังนี้

4.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ จำแนกตามที่อยู่กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต่อมมีส่วนร่วม เสนอโครงการด้วยตนเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.3 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่าที่อยู่ ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ

4.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ จำแนกตามที่อยู่กับการเน้นการบริหารโครงการพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต่อมเน้นการบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.1 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต่อมเน้นการบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานแตกต่างกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการเน้นการบริหารโครงการด้าน แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้าน การพัฒนาเด็กและครอบครัว ด้านคุณภาพชีวิตคนในชุมชน และด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชนพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต่อมไม่เน้นการบริหารโครงการทั้ง 6 ด้านดังกล่าวมากที่สุด และจากการศึกษา ความสัมพันธ์พบว่า ที่อยู่ไม่มีอิทธิพลต่อการเน้นการบริหารโครงการในทุก ๆ ด้านดังกล่าว

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการ จำแนกตามที่อยู่กับการเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่และการพัฒนาบุคลากร พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต่อมเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่และการพัฒนาบุคลากรมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 58.1 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่าองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านต่อมเคยจัดทำโครงการฯ แตกต่างกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทอง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ จำแนกตามที่อยู่กับความเข้าใจในการจัดทำโครงการพบว่า ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต่อมและ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทอง มีความเข้าใจในการจัดทำโครงการอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็น

ร้อยละ 42.9 และ 30.6 ตามลำดับ และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า ที่อยู่ไม่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการจัดทำโครงการ

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการจำแนกตามเพศได้ดังนี้

5.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการจำแนกตามเพศกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการพบว่าเพศชายมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการด้วยตนเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43.8 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า เพศไม่มี อิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ

5.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการจำแนกตามเพศกับการเน้นการบริหารโครงการพบว่า เพศชายเน้นการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 68.6 รองลงมาได้แก่ด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 41.2 จากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า เพศไม่มีอิทธิพลต่อการเน้นการบริหารโครงการทั้งสองด้าน ส่วนการเน้นการบริหารโครงการด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาเด็กและครอบครัว ด้านคุณภาพชีวิตคนในชุมชน และด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชนพบว่า เพศชายไม่เน้นการบริหารโครงการทั้ง 5 ด้านดังกล่าวมากที่สุด และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า เพศไม่มีอิทธิพลต่อการเน้นการบริหารโครงการในทุกๆ ด้านดังกล่าว

5.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการจำแนกตามเพศกับการเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่และการพัฒนาบุคลากรพบว่า เพศชายเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่และการพัฒนาบุคลากรมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 69.8 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า เพศไม่มีอิทธิพลต่อการเคยจัดทำโครงการฯ

5.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการจำแนกตามเพศกับความเข้าใจในการจัดทำโครงการพบว่า เพศชายมีความเข้าใจในการจัดทำโครงการอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 63.3 เป็นอันดับหนึ่ง และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า เพศไม่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการจัดทำโครงการ

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการจำแนกตามอายุได้ดังนี้

6.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ
จำแนกตามอายุกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการพบว่า อายุระหว่าง 41 - 50 ปีมีส่วนร่วมในการ
เสนอโครงการด้วยตนเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.0 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า อายุไม่มี
อิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ

6.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ
จำแนกตามอายุกับการเน้นการบริหารโครงการพบว่า อายุระหว่าง 31 - 50 ปีเน้นการบริหารงานด้าน
โครงสร้างพื้นฐานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.2 จากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า อายุไม่มีอิทธิพลต่อ
การเน้นการบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนการเน้นการบริหารโครงการด้านแหล่งน้ำเพื่อการ
อุปโภค บริโภค และการเกษตร ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาเด็กและ
ครอบครัว ด้านคุณภาพชีวิตคนในชุมชน และด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชนพบว่า อายุระหว่าง 31 - 40 ปีไม่
เน้นการบริหารโครงการทั้ง 6 ด้านดังกล่าวมากที่สุด และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า อายุไม่มี
อิทธิพลต่อการเน้นการบริหารโครงการในทุกๆ ด้านดังกล่าว

6.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการ
จำแนกตามอายุกับการเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่และการพัฒนาบุคลากร
พบว่า อายุระหว่าง 31 - 40 ปีเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่และการพัฒนา
บุคลากรมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39.5 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า อายุไม่มีอิทธิพลต่อการ
เคยจัดทำโครงการฯ

6.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ
จำแนกตามอายุกับความเข้าใจในการจัดทำโครงการพบว่า อายุระหว่าง 41 - 50 ปีมีความเข้าใจในการ
จัดทำโครงการอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 32.7 เป็นอันดับหนึ่ง และจากการศึกษาความ
สัมพันธ์พบว่า อายุไม่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการจัดทำโครงการ

7. เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการจำแนกตาม
ระดับการศึกษาได้ดังนี้

7.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ
จำแนกตามระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการพบว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการด้วยตนเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 20.8 และจากการศึกษา
ความสัมพันธ์พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ

7.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ
จำแนกตามระดับการศึกษากับการเน้นการบริหารโครงการพบว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เน้นการบริหารบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31.4 จากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการเน้นการบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนการเน้นการบริหารโครงการด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาเด็กและครอบครัว ด้านคุณภาพชีวิตคนในชุมชน และด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชนพบว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไม่เน้นการบริหารโครงการทั้ง 6 ด้านดังกล่าวมากที่สุด และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการเน้นการบริหารโครงการในทุก ๆ ด้านดังกล่าว

7.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการ จำแนกตามระดับการศึกษากับการเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยความเป็นอยู่และการพัฒนาบุคลากรพบว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยความเป็นอยู่และการพัฒนาบุคลากรมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.9 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการเคยจัดทำโครงการฯ

7.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ จำแนกตามระดับการศึกษากับความเข้าใจในการจัดทำโครงการพบว่า การศึกษาระดับประถมศึกษา มีความเข้าใจในการจัดทำโครงการอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 28.6 เป็นอันดับหนึ่ง และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการจัดทำโครงการ

8. เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการจำแนกตามรายได้ ดังนี้

8.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการ จำแนกตามรายได้กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการพบว่า รายได้ระหว่าง 20,000 - 39,000 บาท มีส่วนร่วมในการเสนอโครงการด้วยตนเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 37.5 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า รายได้ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ

8.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ จำแนกตามรายได้กับการเน้นการบริหารโครงการพบว่า รายได้ระหว่าง 20,000 - 39,000 บาท เน้นการบริหารบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 54.9 จากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า รายได้ไม่มีอิทธิพลต่อการเน้นการบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนการเน้นการบริหารโครงการด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาเด็กและครอบครัว ด้านคุณภาพชีวิตคนในชุมชน และด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชนพบว่า รายได้

ระหว่าง 20,000 - 39,000 บาทไม่เน้นการบริหารโครงการทั้ง 6 ด้านดังกล่าวมากที่สุด และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า รายได้ไม่มีอิทธิพลต่อการเน้นการบริหารโครงการในทุก ๆ ด้านดังกล่าว

8.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารโครงการ จำแนกตามรายได้กับการเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่และการพัฒนา บุคลากรพบว่า รายได้ระหว่าง 20,000 - 39,000 บาทเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่และการพัฒนาบุคลากรมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.9 และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า รายได้ไม่มีอิทธิพลต่อการเคยจัดทำโครงการฯ

8.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการ จำแนกตามรายได้กับความเข้าใจในการจัดทำโครงการพบว่า รายได้ระหว่าง 20,000 - 39,000 บาท มีความเข้าใจในการจัดทำโครงการอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 32.7 เป็นอันดับหนึ่ง และจากการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า รายได้ไม่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการจัดทำโครงการ

9. ปัญหาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 9.1 ปัญหาด้านงบประมาณ
- 9.2 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง
- 9.3 มีการเลือกปฏิบัติบางพื้นที่
- 9.4 การดำเนินงานหรือการพัฒนาด้านต่างๆ ล่าช้า
- 9.5 บุคลากรขาดคุณภาพ
- 9.6 ระเบียบข้อบังคับทางกฎหมายทำให้ขั้นตอนล่าช้า

อภิปรายผล

1. ตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม กฎหมายทั้ง 4 ฉบับได้ตราเป็นพระราชบัญญัติ เพื่อกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมโดยตรง โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นกฎหมายที่มาจากปวงชนชาวไทยอย่างแท้จริงมีการให้ความสำคัญถึงสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะชุมชนรากหญ้าในการปกครองตนเองและสนับสนุนให้ท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง ตลอดจนเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ซึ่งในการส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในลักษณะด้านต่าง ๆ ยังบัญญัติให้การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลในกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นได้ช่วยตนเอง คิดเองทำเอง ใช้เอง แก้ปัญหาด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเป็น

อย่างยิ่งต่อการพัฒนาในยุคปัจจุบันเพื่อให้เท่าทันนานาประเทศ และเหมาะสมต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นอย่างยิ่ง ในส่วนพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ กำหนดความหมายของสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมไปถึง สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ รวมทั้งสิ่ง ที่มนุษย์ได้ทำขึ้น อย่างไรก็ตามกฎหมายทุกฉบับถึงแม้จะออกมาเพื่อควบคุมคนในสังคมให้อยู่กันอย่าง ปกติสุขแต่ก็มีข้อจำกัดในแง่ของการนำไปใช้ ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและประชาชน โดยเฉพาะพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายก็มีข้อจำกัดในแง่ของการปฏิบัติ เช่น ความไม่เข้าใจ ในเจตนารมณ์ของกฎหมาย การตีความกฎหมาย การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองมากกว่า ส่วนรวม เป็นต้น กรณีของคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกรณี ศึกษาจะเห็นได้ว่าจากข้อมูลด้านการศึกษาของคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลดังกล่าวมีการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาและข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ชาว ความรู้ความเข้าใจในเจตนารมณ์ของกฎหมาย และการตีความในตัวของกฎหมาย เพราะจากข้อมูลของ โครงการที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เป็นโครงการอบรมผู้นำชุมชน โครงการส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น ไม่มี โครงการไหนที่กล่าวถึงการอบรมด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเลยและในหลักสูตรมัธยมศึกษา ก็ไม่มีการศึกษาด้านกฎหมายโดยตรงโดยเฉพาะการตีความในตัวของกฎหมายเป็นเรื่องที่ยากมากที่จะทำ ความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง บางครั้งก็ขึ้นอยู่กับผู้ตีความเองว่าจะตีความว่าอย่างไรเพื่อให้สอดคล้องกับ เจตนารมณ์ของตนเองยิ่งคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีการศึกษาใน ระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่และไม่ผ่านวิชาทางกฎหมายมา แล้วยังทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ มี อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย ประจำและรายจ่ายเพิ่มเติม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะต้องเร่งให้ความรู้ความเข้าใจกับองค์การ บริหารส่วนตำบลในแง่ของกฎหมายในทุก ๆ ด้าน ซึ่งไม่เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเพียง อย่างเดียว ก่อนที่จะเกิดความผิดพลาดในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการ กฎหมายและการบริหารงานด้านต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่

2. การนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติในชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบล สืบเนื่องมาจากข้อที่หนึ่งที่คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ ความเข้าใจด้านกฎหมาย จึงส่งผลถึงการขาดศักยภาพของการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน ซึ่ง จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสามารถยืนยันถึงผลของการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม นั่นคือโครงการ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เน้นถึง ร้อยละ 53.8 แต่ไปเน้นโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานคิดเป็นร้อยละถึง 86.5 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของคณะกรรมการการศึกษาธิการปกครองวุฒิสภาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มักจะใช้งบประมาณใน

การดำเนินงาน เน้นหนักทางด้านพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของตำบล โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก เน้นการก่อสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และจากการศึกษาของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมากนัก และไม่เข้าใจว่าปัญหาสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมด้านใดเป็นปัญหาร้ายแรงหรือปัญหาเร่งด่วนของตำบลตนเองซึ่งจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามก็สามารถยืนยันได้ว่า ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นอันดับหนึ่ง คือ การขาดงบประมาณสนับสนุน องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเน้นโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นเบื้องต้น เพราะถือว่าเป็นโครงการที่ จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในประจำวัน หรือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นมากกว่าโครงการด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จึงทุ่มเทงบประมาณไปยังโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าด้านอื่น ๆ รวมทั้งสมาชิกไม่เข้าใจในบทบาทของตนเอง และยังคงกล่าวถึงกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานว่ากฎหมายเป็นตัวถ่วงให้การพัฒนาเป็นไปอย่างล่าช้า

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่าคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง รวมทั้งการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติในชุมชน ทั้งการมีส่วนร่วมเสนอโครงการด้วยตนเองมากที่สุด และมีส่วนร่วมเสนอโครงการโดยคำแนะนำ ในส่วนการบริหารเน้นการบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ขยาย/ปรับปรุง/ซ่อมแซม/ถนน สะพาน ไฟฟ้า มากที่สุดรองลงมา ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร ส่วนการบริหารโครงการที่ไม่เน้น ได้แก่ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาเด็กและครอบครัว และด้านคุณภาพชีวิตคนในชุมชน ทางด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชนการเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่ และการพัฒนา ในระดับเข้าใจการจัดทำโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่จัดว่าสูงมาก

สรุปได้ว่า คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีศักยภาพในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง ซึ่งมองจากความสามารถในการดำเนินโครงการ การบริหารโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ การบริหารโครงการ การบริหารงบประมาณ ในด้านแหล่งน้ำ ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาเด็กเล็ก ด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชน การเคยจัดทำโครงการฯ ความเข้าใจในการจัดทำโครงการฯ ตามขอบเขต บทบาท อำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด ถึงแม้ว่าจะไม่มีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่สูงนักก็ตาม โดยที่คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะใช้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการได้รับในช่วงชีวิตของตนเองและจากข้อมูลข่าวสารในยุคปัจจุบัน ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นต่าง ๆ ทั่วโลกมาใช้ในการจัดทำโครงการซึ่งเป็นที่ยอมรับกันดีอยู่แล้วว่า หากการพัฒนาที่มุ่งสู่ความยั่งยืนนั้นจำเป็นต้อง

เริ่มต้นที่จุดเล็กไปหาจุดใหญ่และครอบคลุมในทุกด้าน ทั้งในด้านระดับความรู้ที่ดี ประสบการณ์ที่ดี เป็นผลให้เกิดการบริหารงบประมาณที่ได้ส่งผลไปในแนวทางที่สังคมท้องถิ่นต้องการคือเน้นการบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ขยาย/ปรับปรุง/ซ่อมแซม/ถนน สะพาน ไฟฟ้าและหากโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานนี้ยังไม่ครบถ้วน การบริหารในแนวทางดังกล่าวยังคงมุ่งสู่แนวทางนี้เป็นหลัก และที่สำคัญปัญหาทางสิ่งแวดล้อม ปัญหาสาธารณสุขเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างที่เกิดขึ้นอย่างที่ไม่ประสบด้วยตัวเองจะไม่มีทางรู้ได้ ทำให้ยากต่อการชี้เฉพาะเจาะจงว่าเกิดขึ้นตรงจุดไหนหรือ แก่ไขตรง จุดใด เป็นผลให้คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นอาจมองข้ามหรือไม่เห็นความสำคัญมากนัก และที่สำคัญปัญหาทางสิ่งแวดล้อม ปัญหาสาธารณสุขส่วนมากมาจากผลการพัฒนาประเทศ การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเน้นการมีรายได้เมื่อจะแก้ไข จำเป็นต้องกระทบต่อกลุ่มนายทุนหรือผลประโยชน์ทำให้ไม่สามารถแก้ไขให้หมดไปได้ แต่ถ้าสามารถดำเนินงานควบคู่กันไปได้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างมากมาย

3. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการจำแนกตามที่อยู่กับการเน้นการบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจากการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้ค่า Chi - square พบว่า ที่อยู่มีอิทธิพลต่อการเน้นการบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อมเน้นการบริหารโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานแตกต่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อมขาดปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนเข้าหมู่บ้านมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทอง และจากการศึกษาข้อมูลการจัดทำโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อมเป็นโครงการสร้างถนนเข้าหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่

4. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบริหารโครงการจำแนกตามที่อยู่กับการเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่และการพัฒนาบุคลากร ซึ่งจากการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้ค่า Chi - square พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อมเคยจัดทำโครงการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่ และการพัฒนาบุคลากรแตกต่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อม โดยเฉพาะฝั่งตะวันตกของกัวนพะเยาเป็นเขตชนบทมีสถานีนอนามัยเพียงแห่งเดียวถึงแม้ว่าเป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลพะเยาก็ตาม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังทอง ซึ่งเป็นเขตชานเมืองอยู่ใกล้โรงพยาบาลถึง 3 แห่ง คือ โรงพยาบาลพะเยา โรงพยาบาลพะเยาราม โรงพยาบาลขุนเจืองธรรมิกราช

และมีคลินิกที่อยู่ในเมืองรองรับมากกว่า และองค์การบริหารส่วนตำบลประสบความสำเร็จในการดำเนินการ โครงการหมู่บ้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นโครงการ นำร่องเป็นความภาคภูมิใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต่อม ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบที่จำแนกด้านเพศ อายุ การศึกษา และ รายได้ พบว่าการจำแนกตามด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามในทุก ๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. กระทรวงมหาดไทยควรมีแผนร่วมกับภาควิชารัฐศาสตร์ และภาควิชานิติศาสตร์ หรือ คณะรัฐศาสตร์และคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จัดทำแผนเพื่ออบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งผู้นำชุมชนที่เป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นกรรมการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความรู้ด้านกฎหมายต่าง ๆ รวมทั้งให้รู้จักบทบาทของตนเองตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ. 2537 ให้มากยิ่งขึ้น โดยใช้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล

2. กระทรวงมหาดไทยควรร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงสาธารณสุขวางแผนจัดให้มีการอบรมคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการด้านสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และ จะได้รู้จักบทบาทของตนเองตามอำนาจหน้าที่ที่พระราชบัญญัติได้กำหนดไว้ให้มากยิ่งขึ้น โดยใช้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเชิงลึกถึงบทบาทในการดำเนินงานของคณะกรรมการ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติในองค์การบริหารส่วน ตำบล โดยเปรียบเทียบการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของทั้งสองฝ่าย ซึ่ง ผลของการปฏิบัตินั้นได้เอื้อประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวมมากน้อยเพียงใด ประชาชนพอใจมาก น้อยแค่ไหน และหากมีการเปรียบเทียบปรับ หรือดำเนินคดีตามกฎหมายแก่ผู้ฝ่าฝืนข้อบังคับตำบลนั้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของ ข้าราชการหรือพนักงานที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายเพียงใด